

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 32

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 12. august 1950

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárið

24 Árg.

UPPSØGNIN TIL LANDSSTÝRIÐ EINMÆLT

samtykt á ringfelags- og flokksleiðslufundum
JAVNAÐARFLOKKSINS POLITISKA STØÐA
TIL VALINI!

Tá ið sambandið í efstu lótu, líka áðrenn tingið skuldi verða sett og tingsins forsæti skuldi veljast, heilt óvæntað og óvart leyp frá orði og avtalu síni um at vera við at velja javnaðarmann til lögtingsformann, mátti Dam og Óregaard einsamallir taka stöðu flokksins vegna, tí hinir báðir javnaðarflokkstingmenninir ikki vóru til staðar, og ongar stundir vóru at fáa fatur á nakran av flokksleiðsluni.

Beinan vegin aftaná hava Óregaard og Dam lagt stöðuna teir tóku fyri flokksleiðsluna í Havn, á Tvøroyri og í Klakksvík. Og hin 8. august varð ringfelagsfundur hildin har ið menn móttu fjölmentir úr Suðuroy, Klakksvík, Eysturoynni og úr Havn.

Á øllum hesum fundum varð

uppsøgnin til landsstýrið einmælt góðkend.

Á ringfelagsfundi var góðkenningin soleiðis orðað:

»Á ringfelagsfundi Føroya javnaðarflokks vóru umboðsmenn flokksins á einum máli at samtykkja:

Fundurin góðtekur lögtingsmanna Óregaards og Dams uppsøgn til landsstýrið ólavsökudag 1950, ið lögd varð á lögtingsborð beint aftaná, at sambandið við tí framfarna formannsvalinum hevði slitid hin seinasta samarbeiðstáttin við sosialistar.

Fundurin lýsir landsstýrismansins Davidsens mótmæli móti uppsøgnini at vera í stríð við javnaðarflokksins stöðu.

Øll resolútióin verður prentað í næsta blaði.

Avsannan

P. M. Dam hevur sent hesa avsannan.

Ritzaus bureau, København.

Til korrigering af radioens oplysning vedrørende valget af folkeflokksmænd. Th. Petersen til lagtingsformand undlader jeg ikke at oplyse:

Ved valget af landsstyret blev der indgaaet den overenskomst, at medens sambandspartiet skulle erholde lagmanden og derved ledelsen i landsstyret, skulle socialdemokratiets — og selvstyrepartiets valggruppe erholde lagtingsformanden og ledelsen i lagtinget.

I henhold til denne aftale er de tre partier ved aabningen af de tre foregaende aars lagtingsamlinger gaaet i valggruppe til valg af lagtingsformanden.

Men ved aabningen af denne lagtingsamling vagrede sambandspartiet sig ved at gaa i valggruppe med socialdemokratiet. Og da lagtingets forretnings-

orden bestemmer, at formanden tilfalder det største parti eller valggruppe, erholdt folkeflokket, der er lagtingets største parti, lagtingsformanden.

Lagtingets presidium bestaar nu af 2 folkeflokksmænd, og 2 sambandsmænd. Med undtagelse af eet udvalg har folkeflokket og sambandspartiet delt de forskellige lagtingsudvalgsformands- og næstformandskabsstillinger imellem.

Sambandspartiet har saaledes i strid med den ved valget af landsstyret gjorte aftale i forening med og hjælp af folkeflokket frtaget socialdemokratiet lagtingsformanden og al indflydelse paa ledelsen af lagtingsarbejdet. Folketingsmand Dam.

Fyri tað ótroystiliga og mennandi starv, sum Tictor Danielsen trúboðari hevur útint í bibliu-umseting, sálmayking og umseting av dygdargóðum bókum, hevur Mentunargrunnur Føroya Lögtings veitt honum sum heiðursgávu 3000 krónur.

Útróðramenn gjalda — grossistar valda!

Nú hevur sambandið lagt fram á ting uppskot til figgjarlóg fyri árið 1951.

Henda figgjarlóg er uppá 8.220.000 kr. Í beinleiðis skatti til tingið skal verða galdið 3 mil. kr. og í tolli 4 milliónir.

Hin beinleiðis skatturin verður lækkaður, meðan tollurin verður hækkaður. Hetta ger sambandið. Tað hevur til uppgávu at verja um teir stóru, so tað kann vera so rimuligt. Tær stóru inntøkurnar skulu verjast; pening í landskassan fáa teir við at leggja høgan toll á brúksvörur, so maðurin við tungum húsi — nógvum börnum — kemur at rinda landshúsarhaldið. Síðst hjálpti fólkaflokkurin sambandinum at ganga hesa leið. Munnu teir fara at gera tað aftur nú? Tað er vist einki at ivast í.

Tá síðsta figgjarlóg varð gjörd, gingu samband og fólkaflokkur saman um at fella javnaðarmanna uppskot viðvíkjandi stórmannaskatti — og teir beikadu bara meira toll á fólk. Nú ber sambandið fram uppskot um at leggja 270.000 kr. í toll á hin føroyska útróðramannin og bileigaran.

Jú, hetta er sambandsins manngongd:

Stórmannin at livga, smámannin at trælka!

DAM OG GRØNLAND

Dagbladsblaðstjórin heldur sum so mangur ótangi, at tað ber til at siga eina ósannind so uppi saman, at fólk fara at trúgva henni. Eitt nú roynir Dagblaðið at jabba upp í saman, at Dam skal hava verið fyrri, at Føroyingar skulu verða tvungnir at selja grønlandsveiði teirra gjögn-um tað grønlenska sölufelagið. Vit hava áður dokumenterað, at henda frásögn Dagblaðsins er kolsvört ósannind.

Akkurat hitt mótsetta er tilfelli.

P. M. Dam hevur allastaðni, har ið hitt grønlenska sölufelagið hevur verið til umrøðu, mælt imóti, at grønlandsfiskurin hjá Føroyingum skal verða seld-

ur á annan hátt enn Føroyingar sjálvir halda vera best.

Hetta mótmæli P. M. Dams í grønlandsnevndini og á ríkisdegi útinti, at undantak varð tikið fyri Føroyingar, soleiðis eingin avgerð skuldi verða tikin Føroyingum viðvíkjandi, fyrr enn samráðingar vóru farnar fram millum grønlandsstýrið og ríkisráðið öðru megin og landsstýrið og fiskivinnufelagini hini megin um söluskipanina.

Til tess hesar samráðingar eru lidnar verða tær sum reglurnar fyri Føroyinganna fiskiskap í Grønlandi at galda.

Allir fiskimenn eru greiðir yvir at eingin hevur hardari mótmælt atburðinum hjá teirri grønlensku sjóverjuni móti teim føroysku fiskiskipunum enn Dam annaðhvørt tað hevur verið í Danmörk í Føroyum ella tá ið hann var í Grønlandi.

Nú tá ið frættist um hin óargaliga atburð hjá Mågen móti føroyskum skipum, mótmælti P. M. Dam sum fólkatingsmaður bæði brævliga og við at senda hetta fjarrit til statsministeran:

»Forfærdet over telegrammerne fra Grønland om skydning efter færøske håndlinefiskere, konfiskering af fangst, idømmelse bøder, som tilsammen langt større end nogen engelsk trawler idømt for ulovligt fiskeri ved Færøerne. Uforståeligt under hensyn, man principielt gæet ind for færingerne ret fiske overalt grønlandske territorium. I ønsket etablerede gode forhold ikke sættes over styr henstiller inspektionen humaniseres og der kun gribes ind, hvor virkelige grønlandske interesser generes. Venlig hilsen Dam.»

Samstundis sum Dam er avgjördur í fordöman av tókuni av snørrískipunum, skilir hann at hitt besta vinarlaga millum Føroyingar og Grønlendingar er ein hövudstreitin fyri, at Føroyingar skulu koma at vinna fullar sømdir í Grønlandi. Og tað er Dams og javnaðarmanna mál. Eingin kann nokta, at tað ikki í lítlu muni skyldast Dam, nú hann kom á ríkisdag og í grønlandskommisjónina, at grønlandsstongilin principielt varð brotin, soleiðis at so brátt samráðingarnar um söluskipan-